

Wij mensen nemen een bijzondere positie in Gods schepping in. We leven in twee werelden: de materiële en de geestelijke. Hoe houden we die tweehed bij elkaar, blijven we in balans? In onze maatschappij lijkt het lichaam alle aandacht te krijgen - denk maar aan de mode, foto-shoppen, plastische chirurgie. Maar wie beter kijkt, ziet daarachter een onderwaardering van ons lichaam: we passen dat tegenwoordig graag aan, aan wat we zelf denken dat goed is. Hoe zit dat met ons mensen, met ons lichaam, ons denken, onze ziel, onze geest? Daar zou veel over te zeggen zijn. In dit artikel wil ik enkele lijnen trekken vanuit de schepping. Juist dat is het terrein dat in onze tijd danig onder vuur ligt.

• Kees Fieggen

DE MENS: GODS BIJZONDERE SCHEPPING

In het begin

Het is goed om net als de Heere Jezus (Mat.19:4) terug te gaan naar het begin. Hoe heeft God de mens gemaakt? In Gen.1:1 lezen we allereerst dat God de hemelen (met o.a. de engelen) en de aarde schiep. Daarin zit al een diepere betekenis: wij mensen hebben met allebei de sferen te maken, met zowel de hemelse als de aardse werkelijkheid, met zowel de geestelijke als de materiële wereld. Denk aan wat C.S. Lewis schreef: *“Het is niet goed om te proberen geestelijker te zijn dan God. God heeft nooit bedoeld dat de mens een puur geestelijk wezen zou zijn. Hij houdt van materie. Hij heeft het uitgevonden.”*

Op de vijfde dag staat er opnieuw dat God schiep: de dieren zijn echt iets nieuws. Dieren (zeker de zoogdieren en de vogels) hebben een ziel, al is die anders dan die van ons: ze zijn echt aan de aarde gebonden. Op de zesde dag zet God de kroon op Zijn scheppingswerk. In plaats van *“Laat de aarde voortbrengen ... en God maakte”* (Gen.1:24,25) zegt Hij nu *“Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis ... En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen”* (Gen.1:26,27). De mens heeft een bijzondere binding met de eeuwige God. De hele Godheid is erbij betrokken ('laten Wij') en het is de bedoeling dat wij op God zouden lijken - dat wil zeggen dat we moeten worden als de Zoon, als Jezus Christus, want Hij is het beeld van God (Kol.1:15). Hiermee zijn zowel oorsprong als doel aangegeven. Let op dat er gelijk bij staat dat God de mens mannelijk en vrouwelijk heeft geschapen: dat geeft zowel rijkdom als beperking aan (er zijn geen tussenvormen geschapen of bedoeld) en laat iets zien van Wie God zelf is. Hij is Licht en Liefde tegelijk, zowel krachtig als zorgzaam.

Uit het stof

In Gen.2 krijgen we meer details over de schepping van de mens. Uit het *‘En God schiep’* in 1:27 weten we al dat de mens anders moet zijn dan de dieren en in 2:7 wordt duidelijk dat God als het ware helemaal opnieuw begint met de mens: de HEERE God vormt de mens uit het stof van de aardbodem - Hij gebruikt dus geen dieren als uitgangsmateriaal, maar weeft de mens helemaal opnieuw. Paulus bevestigt dat in 1Kor.15:39 als hij zegt dat het vlees van de mensen anders is dan dat van de dieren. Biologisch zijn er natuurlijk veel overeenkomsten: wij maken gebruik van een vergelijkbare fysiologie, ook omdat wij voor ons voedsel afhankelijk zijn van planten en dieren. Er is uiteraard een eenheid in Gods schepping, maar ook is er een wonderlijke diversiteit en de mens heeft hierin een bijzondere plaats als stadhouder en rentmeester. In Genesis 2 lezen we ineens over die wonderbare Godsnaam 'Ik ben die ik ben', de HEERE God. Dat geeft

een bijzondere verbondenheid aan tussen God en mens: Hij is de betrouwbare God die een verbond met de mens aangaat. En als Hij het lichaam van de mens geweven heeft uit het stof (met alle cellen, weefsels en organen en alle samenhang daartussen; vergelijk Ps.139:14), dan blaast Hij de Adem in de neusgaten van Adam - en zo wordt Adam een levend wezen, een levende ziel. Als Adam de ogen opslaat, ziet hij de HEERE God als het ware over hem heen gebogen - wat een bijzonder begin! Gods Adem is ook Gods Geest (adem, geest en wind zijn zowel in het Hebreeuws als in het Grieks hetzelfde woord) - de mens is zowel een lichamelijk als een geestelijk wezen: we leven in twee werelden. God heeft ons een bijzonder lichaam gegeven, speciaal toegerust om onze geest daarin te kunnen laten wonen.

Vlees en beenderen

Zonder Eva is Adam alleen. Alle dieren die bij Adam gebracht worden, kunnen dat niet veranderen. Adam ziet karakter en mogelijkheden van al die dieren en hij kan ze passende namen geven. Sommige dieren gaan de mens helpen - ze leveren melk en wol, ze helpen bij het ploegen, ze worden rijdieren. Je kunt sommige dieren prima knuffelen, maar Adam ziet dat hij toch alleen is. De HEERE God bouwt dan uit Adams rib een compleet ander mens, een vrouw - en als Adam haar ziet, spreekt hij zich dankbaar uit in het eerste gedicht: *‘been van mijn beenderen, vlees van mijn vlees’*. Zij is uit hem gemaakt, maar toch ook anders - zij vult hem aan, is een echte hulp 'tegenover' hem.

Opmerkelijk is de parallel met wat Jezus tegen zijn discipelen zegt na de opstanding: *“Betast mij en ziet, want een geest heeft geen vlees en beenderen zoals u ziet dat Ik heb”* (Luk.24:39). Hier verschijnt Hij met een nieuw lichaam, een opstandingslichaam en Hij gebruikt bijna dezelfde woorden om aan te duiden dat Hij echt is, een echt lichaam heeft. Uit 1Kor.15 wordt duidelijk dat er ook verschillen zijn: dit nieuwe lichaam is onvergankelijk, heerlijk en krachtig - alle zwakheid is verdwenen. Maar een geestelijk lichaam is wel echt en tastbaar - steviger zelfs en geschikt voor de nieuwe schepping. Dat is ons vooruitzicht, maar het geeft ook aan hoe belangrijk het lichaam in Gods ogen is.

Bij het verschil tussen mannen en vrouwen zijn zo'n 6500 genen betrokken - het kleine Y-chromosoom bij mannen zorgt ervoor dat dat verschil wordt gemaakt. Zowel bij mannen als bij vrouwen is een grote en prachtige diversiteit te vinden. Dat betekent rijkdom, die mogen we waarderen: God heeft niet alle mannen hetzelfde gemaakt en dat geldt voor vrouwen evenzeer. We moeten daarom oppassen dat we 'mannelijk' en 'vrouwelijk'

niet definiëren naar onze eigen ideeën (die vaak ook tijdgebonden zijn). Maar: het verschil tussen man en vrouw blijft en dat moeten en kunnen we niet wegpoetsen of camoufleren. Gods Woord geeft ons daarin duidelijke aanwijzingen. Hij heeft geen tussenvormen geschapen - Zijn scheppingsontwerp is prachtig en wijst heen naar Christus en de gemeente.

Wie ben ik?

Sinds de zondeval zijn we onzeker over onszelf - de één meer dan de ander. Adam en Eva verborgen zich voor God - ze keken plotseling anders naar hun lichaam en schaamden zich. Er werden barsten zichtbaar in het eerste huwelijk. Wij verstaan elkaar als mensen vaak niet goed - ook omdat we lang niet altijd goed luisteren. Als iemand worstelt met zijn identiteit, is dat in wezen een oud probleem - al wordt daar de laatste tijd wel veel meer over gepraat en wordt ons ook extra onzekerheid aangepraat. We krijgen een ideaalbeeld voorgeschoteld via sociale media (zijn ze wel zo sociaal?). De plaatjes die worden gedeeld, zijn vaak ideaalplaatjes, al of niet gefotoshopt. Het idee dat je kunt kiezen wie je bent, komt bovenop de keuzestress van honderden studierichtingen, acht meter chips in de supermarkt, tig kanalen op tv en Youtube. Meer en meer leven we in een onechte, een virtuele wereld. Bij Facebook willen ze dat compleet maken in een 'Metaverse' - een compleet virtuele 3D wereld, waar je helemaal kunt kiezen wie je bent en wie je wilt ontmoeten. Je bent daar aanwezig met een ideaalbeeld van jezelf. Het valt voor veel mensen dan natuurlijk tegen wat ze in de spiegel zien en wat er in de echte wereld gebeurt. Wie worstelt met zijn of haar identiteit, verdient een luisterend oor - en Bijbelse wijsheid.

Maar waar zit het eigenlijke probleem? Was het lichaam van Adam en Eva oorzaak van zonde? Nee, hun lichaam zag er niet ineens anders uit, hun *denken* was veranderd. Wie Gods Woord serieus op zich in laat werken, ziet al snel dat de oorzaak in ons denken legt. Kijk maar naar Gods commentaar vlak voor de zondvloed: "*En de HEERE zag dat de slechtheid van de mens op de aarde groot was, en dat al de gedachtespinstels van zijn hart elke dag alleen maar slecht waren*" (Gen.6:5). Jezus zegt dat dat wat uit het hart van de mens voortkomt, hem verontreinigt (Mat.15:18). Paulus zegt niet veel anders als hij in Ef. 2:1-3 spreekt over ons verleden, dat we de '*wil deden van het vlees en van de gedachten*', '*overeenkomstig de tijdgeest*'. Die tijdgeest lijkt steeds te veranderen (net als de mode, dat maakt ons extra onrustig en onzeker), maar de satan zit daarachter: hij wil het prachtige beeld van Gods schepping kapotmaken. Wie onzeker is over zichzelf, hoort bij de eerste slachtoffers.

Ons prachtige lichaam

Ons lichaam is vergankelijk en daarom kunnen we zuchten in de verwachting van het zoonschap (Rom.8:23). Ons lichaam heeft verlossing nodig. Dat is iets anders dan verlossing *uit* ons lichaam, want dat is Grieks denken (dat onze cultuur sterk heeft getekend). Griekse denkers beschouwden het lichaam veeleer als een kerker van de ziel. Sterven is dan bevrijding - en dat is precies wat in de discussie over 'voltooid leven' een hoofdrol speelt. Zo spreekt de Bijbel niet: Paulus spreekt over de verlossing *van* ons lichaam - dat ook ons lichaam verlost wordt, vernieuwd wordt. Dat gebeurt straks in een oogwenk en dan krijgen we dat prachtige, nieuwe lichaam. Paulus zegt dan dat we '*het beeld van de hemelse*' zullen dragen (1Kor.15:49). Ons lichaam zal net zo zijn als dat van de Heere Jezus nu is! Nu is ons lichaam nog een tent, straks een huis!

Maar ook nu al is ons lichaam alle eer waard. Net zoals de HEERE God eerst in een Tent woonde (de Tabernakel) en later in een (meer permanente) Tempel - beide zijn even heilig! Zoals gezegd is ons lichaam geschikt voor onze geest om erin te wonen - en zelfs voor de Heilige Geest om woning in te maken. Vergelijk wat er bij de schepping van de mens gebeurt (de HEERE God blaast Zijn Adem in Adams neusgaten) met wat de Heere Jezus doet als Hij Zijn discipelen na de opstanding opzoekt: "... *blies Hij in hen en zei tot hen: ontvangt de Heilige Geest*" (Joh.20:22). Paulus zegt dan ook dat ons lichaam een tempel is van de Heilige Geest (1Kor.6:19).

En let dan even heel goed op hoe Paulus in 1Kor.6:12-20 redeneert. Onwillekeurig zouden wij zeggen dat hoereren betekent dat je zondigt *met* je lichaam - maar dat zegt Paulus juist niet: het is zondigen *tegen* je lichaam. Net zoiets zegt hij in Rom.1:24, waar hij spreekt over het *onteren* van je lichaam.

Ons lichaam is niet het probleem: dat is ons denken. Door ons verkeerde denken kunnen we allerlei verkeerde dingen met ons lichaam gaan doen. In het Oude Testament wordt het bijvoorbeeld verboden om in je lichaam te snijden - zoals dat elders voor de doden gebeurde (Lev.19:28) en zoals de Baäl-priesters doen als blijkt dat hun god niet antwoordt (1Kon.18:28).

Ons lichaam en ons denken

Voor een christen zou het eigenlijk geen vraag moeten zijn: bewijs eer aan je lichaam door het intact te houden: probeer niet om het te veranderen en aan te passen aan hoe je over jezelf denkt. Leen je lichaam niet voor zondige praktijken, maar biedt het aan God aan. Als Paulus in de brief aan de Romeinen Gods hele plan van de verlossing overziet, inclusief Zijn wonderlijke wegen met Israël, dan

komt hij eerst tot aanbidding en spreekt over een *diepte van rijkdom in zowel de wijsheid als de kennis van God ... Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen* (Rom.11:33-36). Direct daarna daagt hij de lezers uit om hun *lichamen* te stellen tot een levende offerande, heilig en voor God welbehaaglijk. Ons lichaam is bedoeld om daarin en daarmee Hem te dienen die ons geschapen en ook verlost heeft. We zijn niet meer van onszelf.

Als er iets moet worden aangepast, worden omgevormd, dan is dat ons denken - niet ons lichaam. Ons denken moet echt helemaal anders zijn dan wat in de wereld¹ gangbaar is, het moet vernieuwd worden, een totale metamorfose² ondergaan. Denk aan de gedaanteverwisseling bij een vlinder: een rups heeft een totaal ander voedingspatroon en leefwereld dan een vlinder: van blad naar bloem, van kruipen en knagen naar vliegen en voorplanten. Een christen moet heel anders leren denken dan om hem heen gebruikelijk is, zijn voedsel (wat hij leest en ziet en overdenkt) verandert drastisch. Elders zegt Paulus dat de volken (de heidenen) wandelen in de vruchteloosheid van denken, met een verduisterd verstand (Ef.4:17). Een christen wordt vernieuwd in de geest van zijn denken, zijn verstand is geopend, hij kan wandelen in het licht van Gods Woord.

Hij werd Mens

Een prachtig geheimenis is dat, dat Hij Mens werd. Dat feit is zo belangrijk dat Johannes in zijn brief van de antichrist o.a. zegt dat die ontkent dat *'Jezus Christus in het vlees gekomen is'* (1Joh.4:2,3). Hij heeft een menselijk lichaam aangenomen, is echt helemaal mens geworden, zelfs vanaf de bevruchte eicel. Hij heeft *'bloed en vlees aangenomen'*, is *'aan Zijn broeders gelijk geworden'* (Hebr.2:14,17). Hij is echt ons leven komen delen, ons hele menselijke bestaan - ja, met uitzondering van de zonde (Hebr.4:15). Wij zijn *'geheiligd door middel van de offerande van het lichaam van Jezus Christus'* (Hebr.10:10). De menswording van onze Heer en Heiland is wezenlijk - In Hem heeft de hele volheid van de Godheid woning gemaakt. En na de opstanding is Hij nog steeds mens. Er is een Mens in de hemel - met een lichaam - en die Mens is onze Hogepriester, die weet wat het is om moe te worden, om pijn te lijden, om verzoeken te ondergaan: een volmaakte Hogepriester. In Zijn lichaam heeft Hij geleden en Hij weet en kent elk van onze worstelingen. Hij wil en kan elke dag van ons leven ons helpen in al onze moeilijkheden.

In Hem vindt een christen zijn ware identiteit - en dan is het niet meer zo belangrijk wie of wat je in deze wereld

bent. Dan hoeft je je lichaam niet meer aan te passen aan wat anderen over jou denken of hoe je over jezelf denkt. Je weet immers dat er Iemand is die je door en door kent en echte Liefde heeft bewezen door voor je te sterven. Deze Mens heeft de toekomst: Hij zal Koning zijn, rechtvaardig regeren, de schepping tot zijn doel laten komen. Er komt een nieuwe hemel *en een nieuwe aarde* - met de belofte dat God zelf te midden van de mensen op die nieuwe aarde zal wonen. Hij zegt: "Zie, Ik maak alle dingen nieuw" (Openbaring 21:3,5). We zetten daarom onze kaarten niet op het hier en nu en we proberen niet in de eerste plaats de mensen om ons heen te behagen. We hoeven geen 'likes' te verzamelen, want we zijn geliefde kinderen van onze Hemelse Vader.

Conclusie

God heeft ons mensen een heel bijzondere plek in Zijn schepping gegeven - en daar zou nog veel meer over te zeggen zijn. Door de zondeval is ons lichaam vergankelijk geworden en ons denken aangetast en verduisterd. Als ons denken wordt verlicht en rechtgezet, kunnen we ons lichaam accepteren - met al z'n moeite en beperkingen. We zien uit naar een nieuwe schepping en spiegelen ons aan onze Heiland Jezus Christus. We willen worden als Hij, meer en meer lijken op Hem, de vrucht van de Geest gaan vertonen. We zullen merken dat de kloof met het denken van de mensen om ons heen (van hen die Christus niet kennen) groter wordt, maar ook dat we naar Hem toegroeien naarmate we nauwer met Hem wandelen. We vinden onze identiteit niet in hoe mensen over ons denken, maar in Hem. Calvijn zegt dat *'de mens nooit tot een zuivere kennis van zichzelf geraakt, tenzij hij eerst Gods aangezicht aanschouwd heeft en van diens aanblik afdaalt tot het beschouwen van zichzelf'*. Door naar Hem te kijken, worden we veranderd naar Zijn beeld (2Kor.3:18). Prachtig om dit nu al deels te beleven en uit te zien naar het moment dat ons lichaam in een oogwenk veranderd zal worden en wij het beeld van de Hemelse zullen dragen.

1 'Wereld' in Rom.12:2 kun je ook vertalen met 'eeuw' oftewel de tijdgeest.

2 In het Griekse woord voor 'veranderd' herkennen we het woord metamorfose.